

Pirmoji Lietuvoje baudžiamoji byla dėl prekybos žmonėmis ir aukų išnaudojimo pornografijai virtualioje erdvėje išnagrinėta kasacine tvarka Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme. Trijų teisėjų kolegija sutiko su Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimų departamento prokuroro ir vienos iš nukentėjusiųjų kasacinių skundų argumentais ir du asmenis pripažino kaltais dėl prekybos žmonėmis pagal Baudžiamojo kodekso 147 str. 2 dalį. Subendrinus ir už kitas nusikalstamas veikas skirtas bausmes, abu teisiemieji laisvę prarado penkeriems metams. Teismas taip pat nusprendė, kad nuteistieji privalės atlyginti aukoms pirmos instancijos teismo priteistą neturtinę žalą.

Ikiteisminiam tyrimui vadovę Panevėžio apygardos prokurorai du šiauliečius kaltino prekyba žmonėmis bei būrio moterų ir merginų išnaudojimu priverstiniam darbui pornografiniuose interneto tinklalapiuose. Pastarųjų lankytojai už mokestį galėjo per internetą stebėti nukentėjusias, kurios nusirenginėdavo prieš vaizdo kameras ir kitaip kaitindavo žiūrovų aistras. Pirmos instancijos teisme 2017 m. sausio 16 d. nuosprendžiu abu teisiemieji buvo pripažinti padarę įvairias nusikalstamas veikas, iš viso pagal penkis Baudžiamojo kodekso straipsnius, tačiau 2018 m. vasario 22 d. priimtas Lietuvos apeliacinio teismo sprendimas buvo jiems palankesnis – kaltinamieji buvo išteisinti dėl prekybos žmonėmis pagal LR BK 147 str. 2 dalį, o nukentėjusiųjų civiliniai ieškiniai – palikti nenagrinėti.

Ikiteisminį tyrimą sėkmingai atlikusių Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Organizuoto nusikalstamumo tyrimo biuro pareigūnų surinktais duomenimis, du bendraamžiai bičiuliai, 26 metų V. J. ir D. Š., 2012-2013 metais verbuodavo jaunas moteris ir merginas dirbti vadinamaisiais „web-modeliais“, vertė jas teikti pornografinio pobūdžio paslaugas virtualioje erdvėje ir pelnėsi iš tokio nukentėjusiųjų išnaudojimo.

Aukas kaltinamieji rasdavo internete paskelbę, kad ieško moterų virtualiam bendravimui internetu su žmonėmis iš įvairių pasaulio šalių. Susitikę su tokiu darbo pasiūlymu susidomėjusiomis moterimis, šiauliečiai joms melagingai tvirtindavo, kad jų būsimas darbas visiškai teisėtas. Apie tai, kad „modeliams“ teks demonstruoti intymias kūno vietas bei atlikti kitokius veiksmus, kurių tikslas sudominti kuo daugiau svetainės lankytojų, kaltinamieji nepasakodavo. Tik tuomet, kai moterys būdavo užregistruojamos tik suaugusiems skirtose užsienio interneto svetainėse, nukentėjusios suprasedavo, už kokias paslaugas joms bus mokami pinigai. V. J. ir D. Š. taip pat patys stebėdavo, kaip jų užverbuotos aukos bendrauja su klientais ir vėliau mokydavo, kaip elgtis, kad sulauktų didesnio uždarbio. Kai kurioms iš dirbti pasiryžusių moterų V. J. ir D. Š. išnuomodavo butus, kitos nukentėjusios dirbdavo savo namuose. Savo „darbuotojas“ šiauliečiai aprūpindavo kompiuteriais, interneto kameromis. Tos, kurios pareiškė, kad tokį darbą dirbti atsisako, buvo įkalbinėjamos naudojant psichologinį spaudimą.

Turimais duomenimis tokiam „darbui“ užsienyje registruotose pornografinio pobūdžio svetainėse per metus buvo užverbuota mažiausiai 11 jaunų moterų ir merginų iš įvairių Lietuvos regionų.

Atsižvelgus į tyrimo metu surinktus duomenis abiem šiauliečiams taip pat buvo pareikšti kaltinimai ir dėl pornografinio turinio dalykų gamybos bei platinimo, taip pat – poveikio liudytojui, neteisėto disponavimo elektronine mokėjimo priemone.

Ikiteisminiam tyrimui vadovavusio ir jį kontroliavusio Panevėžio apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokuroro Rimanto Vagrio teigimu, dauguma aukų šioje byloje – socialiai pažeidžiamos, sunkiai finansiškai besiverčiančios, patiklios moterys, kurias būtina apginti nuo nusikalstamų kėslių turinčių asmenų. Prokuroras taip pat pažymėjo, kad į virtualią erdvę vis dažniau persikelianti prekyba žmonėmis, neteisėtas žmonių išnaudojimas priverstiniam darbui yra ypač sudėtingai išaiškinamos nusikalstamos veikos, todėl prokuroras itin džiaugėsi profesionaliai atliktu Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Organizuoto nusikalstamumo tyrimo biuro pareigūnų darbu ir bendradarbiavimu.

Šis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

